

Tiende Voortgangsrapportage Regio Specifiek Pakket Zuiderzeelijn

---

Opzet voortgangsrapportage

Evenals eerdere jaren is ook deze voortgangsrapportage (VGR) met peildatum van 1 oktober 2018 beknopt van omvang gehouden. Op de website www.rsp-projecten.nl worden alle RSP-projecten in de drie noordelijke provincies beschreven. Daarnaast wordt in de MIRT-brieven (n.a.v. de Bestuurlijke Overleggen MIRT) en het MIRT Overzicht (bijlage begroting IF) eveneens gerapporteerd over de voortgang van het RSP. Mede daardoor zijn al enkele jaren de projectbeschrijvingen in de VGR's niet meer opgenomen.

In deze VGR wordt terugkijkend, waar nodig op projectniveau, op hoofdlijnen verslag gedaan van eventuele afwijkingen van voorgenomen activiteiten en de in de vooruitblik 2018 gepresenteerde mijlpalen/planningen. De vooruitblik 2019 beperkt zich naast informatie over de projecten tot het weergeven van informatie over mijlpalen/planningen. Ook hier betreft het een rapportage op hoofdlijnen. Voor meer achtergrond wordt verwezen naar de website www.rsp-projecten.nl. In de begroting van het Infrastructuurfonds wordt op Art. 14 Regionaal, lokale infrastructuur inzicht gegeven in de Rijksbijdrage aan het RSP Zuiderzeelijn.

Deze rapportage bevat de volgende onderdelen:

- RSP-ZZL: Ruimtelijk Economisch Programma
- RSP-ZZL: Concrete bereikbaarheidsprojecten
- Motie Koopmans (TK 27658, 2007-2008, nr. 41)
- RSP-ZZL: Regionaal Mobiliteitsfonds (RMf)

RUIMTELIJK-ECONOMISCH PROGRAMMA

Voortgang gedecentraliseerde middelen (SNN)

Algemeen

In 2012 is het rijksdeel van het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) door het ministerie van EZ gedecentraliseerd naar de drie Noordelijke provincies. Besluiten over toekenningen worden genomen op het niveau van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) dat daarbij zorgt voor afstemming met het nationale Topsectorenbeleid in overleg met het ministerie van EZK.

Projecten

In 2018 heeft in Drenthe vanuit de gedecentraliseerde middelen nog geen toekenning aan projecten plaatsgevonden. Voor Groningen geldt dat in april 2018 een bedrag van € 2.334.056,- is toegekend aan het project 'Carbobased'. Dit betreft een onderzoeksprogramma van de Rijksuniversiteit Groningen in samenwerking met noordelijke bedrijven op het gebied van koolhydraten. Zoals in de vorige VGR is gemeld zijn voor Fryslân alle middelen toegekend.

Vastgesteld kan worden dat met deze en eerdere toekenningen in voorgaande jaren de gedecentraliseerde middelen nagenoeg geheel zijn gecommiteerd.

Voortgang regionaal (per provincie)

De invulling van het regionale deel van de rijksbijdrage (rijksbijdrage REP-regio) en de regionale bijdrage is een verantwoordelijkheid van de betrokken provincies. Iedere provincie heeft hierbij de volledige zeggenschap over de selectie van en besluitvorming over de projecten.

Groningen

Ten opzichte van de VGR van vorig jaar is in Groningen aan één project voor € 3,6 miljoen aan REP-middelen toegekend. Het betreft het project 'Werelderfgoedcentrum Waddenzee'. Met deze en eerdere toekenningen is het grootste deel (92%) van de regionale Groningse REP-middelen vastgelegd in projecten. Het resterende budget bedraagt ruim € 8 miljoen.

Drenthe

Uit de totale REP bijdrage is € 10 miljoen gereserveerd voor economische gebiedsontwikkeling zowel in Assen als in Emmen. Beide partijen hebben de volledige middelen overgedragen gekregen. Emmen heeft de middelen ingezet als onderdeel van het verkrijgen van de locatie Hoofdstraat (locatie oude dierentuin). In Assen is tot nu toe € 5 miljoen ingezet, waarvan € 3 miljoen voor de revitalisering van het Stadsbedrijvenpark en € 2 miljoen voor de upgradering van het TT circuit Assen. De verwachting is dat het nieuwe college dit najaar een besluit neemt over verdere toekenning van bedragen uit de beschikbare REP gelden. Naast de ontwikkelingen in Assen en Emmen is er in 2018 € 0,5 miljoen aan REP middelen toegekend aan de Subsidieregeling Vouchers Ik Ben Drents Ondernemer. Daarnaast zijn er nog een aantal aanvragen in ontwikkeling. Het resterende budget bedraagt ruim € 3,5 miljoen. De verwachting is dat dit bedrag volledig wordt gecommiteerd aan lopende projecten. Dit bedrag is hoger dan in de vorige rapportage stond, maar hierbij was geen rekening gehouden met de (jaarlijkse) indexering van REP middelen.

Fryslân

Fryslân heeft al haar regionale REP middelen in de voorgaande jaren belegd met die nuance dat in 2018 nog € 0,6 miljoen is toegekend aan een biobased fietsbrug (zie ook hierna onderdeel 'Concrete bereikbaarheidsprojecten Bereikbaarheid Leeuwarden'). Het hoog innovatief karakter op basis van (groene) life science maakt dit tot een passende REP bijdrage aan het project. Deze financiële ruimte was in de REP middelen ontstaan door de verwerking binnen deze provincie van de indexering.

Flevoland

Inmiddels heeft het project Maritieme Servicehaven een beschikking ontvangen van € 7 miljoen uit het RSP-ZZL programma.

Met de twee pijplijnprojecten: Gebiedsontwikkeling Schokland en MITC (Mobiliteit, Infrastructuur Test-Centrum) zal naar verwachting de resterende € 5 miljoen in 2018 beschikt gaan worden. Hiermee zullen de REP middelen volledig geëncmitteerd zijn.

CONCRETE BEREIKBAARHEIDSPROJECTEN

Algemeen

De lijst met concrete projecten is limitatief en bestaat uit de volgende projecten:

1. A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (ZRG) fase 2;
2. Bereikbaarheid Leeuwarden;
3. Bereikbaarheid Assen;
4. N50 Ramspol-Ens;
5. Openbaar Vervoer.

Daarnaast is conform de Motie Koopmans¹ € 160 miljoen (pp. 2008) beschikbaar gesteld voor maatregelen op het noordelijke kernnet spoor. De voortgang van al deze projecten wordt waar nodig besproken in het bestuurlijk overleg MIRT.

Ad 1. A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (ZRG)

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

De omgevingsvergunning voor de bomenkap is onherroepelijk, de bodemprocedure bij de Raad van Staten is voor het project positief afgelopen. Aanpak Ring Zuid stelt eisen aan de kwaliteit van het project. De aannemer moet alle zeilen bijzetten om aan de contractuele eisen te voldoen. Dit heeft gevolgen voor de planning van het project, de kwaliteit van de voorbereiding, de kwaliteit van het werk en de samenwerking tussen Aanpak Ring Zuid ARZ en de Combinatie Herepoort CHP. CHP heeft aangegeven dat sprake is van een vertraging van maximaal 3 jaar en heeft inmiddels voorstellen gedaan om de vertraging te verminderen. Deze voorstellen moeten nog worden beoordeeld. Verder hebben CHP en ARZ gezamenlijk besloten een commissie in te stellen. Deze commissie zal de besturen van opdrachtgever en opdrachtnemer gaan adviseren over oplossingsrichtingen voor de ontstane situatie. De commissie bestaat uit ervaringsdeskundigen van beide partijen die op afstand van het project staan en staat onder onafhankelijk voorzitterschap van Prof.dr.ir. M.J.C.M. Hertogh.

Vooruitblik 2019:

Wij verwachten dat er de komende maanden weinig tot geen grote werkzaamheden worden gestart. Tegelijk gaat het werk waar al toestemming voor is gewoon door en wordt gewerkt aan een herziene planning en de uitwerking van het ontwerp. De oplevering van het project is voorzien in 2024.

Ad 2. Bereikbaarheid Leeuwarden

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

De Haak om Leeuwarden en de Westelijke invalsweg 1e fase zijn eind 2014 in gebruik genomen. Het aquaduct Drachtsterweg is in 2017 opengesteld voor het verkeer. Tot slot is in 2018 de Westelijke invalsweg 2e fase volledig in gebruik genomen. De inrichting van de vrijgekomen gebieden is nog gaande. Het betreft hier gebiedsontwikkelingsprojecten voortvloeiend uit het Tracébesluit Rijksweg 31 (Haak om Leeuwarden). Tevens is een biobased composietfietsbrug in ontwikkeling, de oude brug is gesloopt en de realisatie van de bio-brug is gestart. Een traditionele brug maakte destijds onderdeel uit van de scope. Het biobased maken van de brug is een plus en daarvoor zijn ook extra provinciale middelen vrijgemaakt. Wereldwijd wordt dit de eerste beweegbare brug van deze omvang.

Vooruitblik 2019:

Er wordt gewerkt aan de laatste verplichtingen uit het Tracébesluit van Rijksweg 31 Leeuwarden (Haak om Leeuwarden). De gebiedsontwikkelingswerkzaamheden worden

---

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 27.658, nr. 41.

afgerond. De biobased fietsbrug wordt in gebruik genomen. Na deze werkzaamheden wordt de projectorganisatie opgeheven.

Ad 3. Bereikbaarheid Assen: FlorijnAs

De Blauwe As

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

Het project is in 2017 afgerond.

Vooruitblik 2018:

N.v.t.

Stationsgebied

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

In mei 2018 is na de buitendienststelling in het hemelvaartweekend, het nieuwe stationsgebouw in gebruik genomen terwijl het station nog niet klaar is. Verder is de opdracht verstrekt voor (vervroegde) realisatie van het Busplein zodat de eerste fase tijdig voor de TT van juni 2018 klaar was en voor busgebruik in gebruik is genomen. De laatste fase wordt eind dit jaar afgerond. Verder is de autotunnel eveneens tijdig voor de TT definitief opgeleverd. De Kunst in de tunnels en op het plein zijn opgeleverd en in september en oktober onthuld.

Vooruitblik 2019:

Begin 2019 worden de afrondende werkzaamheden aan het Stationsgebouw uitgevoerd. De werkzaamheden aan de noordelijke terrassen langs de Vredeveldtunnel worden afgerond. De definitieve oplevering van het nieuwe stationsgebouw is gepland in mei 2019. Het stationsplein en het nieuwe busstation zijn begin 2019 aangelegd en dan zal met de invulling van het groen worden begonnen.

Stadsboulevard en tunnel de Maten

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

Na de oplevering van de Stadsboulevard-Noord in 2017 is in 2018 de Stadsboulevard-Zuid vrijwel geheel opgeleverd. Tunnel de Maten is eind februari door ProRail aanbesteed als onderdeel van de tunnelalliantie. De aannemer heeft inmiddels het bouwterrein ingericht. In oktober heeft een starthandeling plaatsgevonden op de bouwplaats.

Vooruitblik 2019:

In het najaar van 2018 en begin van 2019 wordt in het laatste deel van de Stadsboulevard nog een faunatunnel gerealiseerd waarmee het totale project wordt afgesloten. In het najaar van 2019 wordt tunnel de Maten opgeleverd. Aansluitend kan dan de Dennenweg worden afgerond. De werkzaamheden lopen dus nog door tot in 2020.

Ad 4. N50 Ramspol-Ens

Het project is in 2013 volledig afgerond.

Ad 5. Openbaar Vervoer

Dit project bestaat uit de volgende onderdelen:

a. Partiële uitbreiding spoor Groningen-Leeuwarden

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

Op het vastgestelde Tracébesluit resteren nog zes beroepen, die door de Raad van State op 29 november 2018 worden behandeld. Alle drie de contracten (onderdoorgang Paterswoldseweg, onderdoorgang Hurdegaryp en alle andere maatregelen, waaronder de spoorverdubbeling Zuidhorn-Hoogkerk) zijn aanbesteed en gegund aan respectievelijk BAM, Heijmans en BAM. Voor de

onderdoorgang Paterswoldseweg en het spoorcontract met de verdubbeling heeft de aannemer het definitieve ontwerp afgerond, zijn de werkterreinen ingericht en allerlei voorbereidende werkzaamheden getroffen (grondonderzoek, kabels en leidingen verleggen, voorbouwen dekken etc.). Tijdens de eerste grote buitendienststelling in najaar 2018 worden onder meer de dekken bij de spoorviaduct Fanerweg en Paterswoldseweg ingereden en voorbereidingen gedaan voor de realisatie van het dubbelspoor. Het spoordek van de onderdoorgang in Hurdegaryp is voorgebouwd.

Vooruitblik 2019:

Naar verwachting doet de Raad van State uiterlijk in maart 2019 uitspraak over de zes resterende beroepen. Verder staan in 2019 twee buitendienststellingen gepland, onder meer voor het realiseren van het dubbelspoor, het keerspoor in Zuidhorn en de snelheidsverhogende maatregelen. Ook worden in 2019 de onderdoorgangen afgebouwd. In Fryslân worden alle geplande maatregelen uitgevoerd, waaronder aanpassing van de oostkant van station Leeuwarden en de aanpassing van de overweg de Schrans.

b. Station Assen-Zuid en Leeuwarden Werpsterhoek en spoor voor nieuwe stations

1. Station Assen-Zuid
Zoals in een eerder VGR aangegeven is dit project komen te vervallen.

2. Station Leeuwarden-Werpsterhoek
Bereikte resultaten / terugblik 2018:
Het project bestaat uit twee onderdelen/fasen te weten de onderdoorgangen en het feitelijke station. De beide onderdoorgangen zijn in 2018 opengesteld voor het verkeer.

Vooruitblik 2019:

Er vindt een evaluatie plaats van de dienstregeling Leeuwarden-Zwolle met twee Intercity's en twee Sprinters tussen Leeuwarden-Meppel. Deze dienstregeling is in december 2017 ingegaan. Bij deze evaluatie wordt samen met de gemeente Leeuwarden ook gekeken naar de bouwplannen rondom het toekomstig station Werpsterhoeke en de daar uit verwachte in- en uitstappers. Op basis van deze informatie kan een inschatting worden gemaakt wanneer de bouw van het station start.

c. Kolibri trein, infra Q-liners en overig

Trein:

1. Reactivering van de spoorlijn Groningen-Veendam. Sinds mei 2011 rijdt de personentrein tussen Groningen en Veendam. Het project is daarmee afgerond.

2. Facelift stations
Bereikte resultaten / terugblik 2018:
Onvoldoende middelen voor structurele aanpak smalle perrons in provincie Groningen. Vanuit de provincie is aangegeven geen tijdelijke oplossing willen voor de outillage en daarom wordt voorlopig op deze perrons nog de oude outillage gehandhaafd. Samen met ProRail is wel in kaart gebracht welke oplossingen er zijn om de perrons te verbreden. Het knelpunt van de smalle perrons is landelijk op de lijst gezet van de maatregelen in het kader van de motie inventarisatie regionale knelpunten (Sienot c.s., 2017) – niet prioritair. Verder zijn in 2018 extra middelen beschikbaar gekomen

voor een oplossing van de uitbreiding van de stallingen voor fietsen op station Groningen Noord. Hierdoor kan dit knelpunt nu ook uitgevoerd worden en op een goede manier in de omgeving worden ingepast.

Vooruitblik 2019:

Aanpak van perrons is afhankelijk van beschikbare middelen. Verder wordt in 2019 de oplossing bij station Groningen Noord gerealiseerd, zodat ook hier extra plekken komen voor het stallen van fietsen.

Infrastructuur t.b.v. Q-liners en HOV-bus:

3. Aanleggen van businfrastructuur om de reistijd van Q-liners en overige bussen op HOV-lijnen te verkorten.
4. Aanleggen en verbeteren van de kwaliteit van busstations en transferia om de kwaliteit van HOV-bus te verbeteren.

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

In 2018 zijn nog geen aanvragen ontvangen. Van de op 16 maart 2016 door Provinciale Staten van Groningen vastgestelde geactualiseerde lijst met 23 projecten zijn nu voor 20 projecten beschikkingen afgegeven.

Vooruitblik 2019:

De verwachting is dat voor de laatste 3 projecten aanvragen worden ingediend. Het gaat om de projecten transferium Assen-West, transferium De Punt en busstation Norg.

MOTIE KOOPMANS

Algemeen

Conform de Motie Koopmans is vanuit het budget voor Programma Hoofdfrequent Spoorvervoer € 160 miljoen (pp. 2008) beschikbaar gesteld om intensivering van de treindienst mogelijk te maken en kosteneffectieve maatregelen te treffen om de rijtijden tussen Noord-Nederland en de Randstad te verbeteren. Via het MIRT-blad Sporendriehoek Noord-Nederland wordt de voortgang in beeld gebracht. Het project Zwolle-Herfte kent een eigen blad/pagina in het MIRT-overzicht.

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

- De op afstand bediening van de spoorbrug over het van Harinxmakanaal is opgeleverd.
- De planologische procedure voor de Spoorboog Hoogeveen is afgerond en onherroepelijk.

Vooruitblik 2019:

- De start van de werkzaamheden aan het spoor binnen het project Spoorzone Groningen.
- Start van de voorbereiding van de realisatie van het project Spoorzone Hoogeveen.
- Planuitwerking van maatregelen tussen Zwolle en Meppel voor tractie en overwegen.

REGIONAAL MOBILITEITSFONDS (RMf)

Algemeen

Noord-Nederland maakt gebruik van het mobiliteitsfonds voor de volgende projecten:

1. Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Emmen-Centrum;
2. Spoorlijn Zwolle-Coevorden-Emmen;
3. Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Heerenveen/Investeringsagenda Drachten-Heerenveen;
4. Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Groningen Centrale Zone;
5. Bereikbaarheid Lauwersmeergebied;
6. Bereikbaarheid Veenkoloniën;
7. A6/A7 Knooppunt Joure;
8. N31 Harlingen (traverse Harlingen) en gebiedsontwikkeling Harlingen;
9. Gebiedsontwikkeling Noordoost-Fryslân/Centrale As;
10. IGO Coevorden Stationsomgeving en Coevorden-Zuid;
11. N381 Drachten-Drentse grens;
12. Openbaar Vervoer in stad Groningen;
13. Verbetering busverbinding corridor West;
14. Maatregelen verkorting reistijd spoor Groningen-Bremen;
15. N33 Zuidbroek-Appingedam.

Voortgang

Ad 1 *Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Emmen-Centrum*

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

Projecten Boermarkeweg: Het project Boermarkeweg 1e fase is in 2013 afgerond en het project Boermarkeweg 2e fase zit momenteel in de ontwerpfase. De bestemmingsplanprocedure is in het tweede kwartaal van 2018 opgestart. Het project aansluiting N34/N391 (Rondweg) wordt uitgevoerd door de provincie Drenthe waarbij de gemeente zorgt voor 1/3 deel cofinanciering in het kader van RSP Bereikbaarheid. Het project reconstructie aansluiting N34/N391 (Rondweg; ombouw tot Knooppunt Emmen West) bevindt zich in de voorbereidingsfase. Naar verwachting zal eind 2018 de bestemmingsplanprocedure worden gestart. Het project Aansluiting N862/N391 (Rondweg) wordt ook uitgevoerd door de provincie Drenthe en de gemeente zorgt voor 1/3 deel cofinanciering in het kader van RSP Bereikbaarheid. Het project reconstructie N862/N391 (Rondweg; weg Emmen-Klazienaveen) wordt opgenomen in een veel groter project waarvan de besluitvorming eind 2018 wordt verwacht.

Vooruitblik 2019:

Het project de verlenging Vreding wordt in 2018 afgerond. In 2019 zullen de verdere voorbereidingen getroffen worden voor het project Boermarkeweg 2e fase, zodat naar verwachting 2020 gestart kan worden met de uitvoering. Na vaststelling van het bestemmingsplan in 2018/2019 zullen verdere voorbereidingen getroffen worden voor het project Reconstructie aansluiting N34/N391 (Rondweg), zodat naar verwachting in 2019 gestart kan worden met de uitvoering. Het project Reconstructie aansluiting N862/N391 (Rondweg) zal meer tijd kosten vanwege interactieve planvorming en vanwege de grootte en complexiteit van het totale project waar N862/N391 onderdeel van wordt.

Ad 2 *Spoorlijn Zwolle-Coevorden-Emmen*

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

De bestemmingsplanprocedure is door de gemeente Emmen, in opdracht van de provincie Drenthe, aangepast. De gemeenteraad heeft de wijziging goedgekeurd. De bezwaren tegen het bestemmingsplan zijn door de Raad van State afgewezen. Hiermee is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. ProRail heeft in opdracht van het Ministerie van IenW en de provincies Overijssel en Drenthe de noodzakelijke uitbreiding van de opstelcapaciteit in Emmen

onderzocht. Dit heeft geleid tot een voorkeursvariant waarbij het emplacement van Emmen met twee sporen wordt uitgebreid.

Vooruitblik 2019:

ProRail zal in 2019 de voorbereiding van het project afronden en starten met de aanbesteding. De daadwerkelijke realisatie van het tweede spoor en perron in Emmen Zuid zal plaatsvinden in 2020/2021. De geplande oplevering zal in december 2021 zijn.

Ad 3 Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Heerenveen (investeringsagenda Drachten – Heerenveen)

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

In deze investeringsagenda zijn een aantal projecten opgenomen die gefinancierd worden met RSP mobiliteitsfondsmiddelen. Het meest omvangrijke project binnen de investeringsagenda betreft het project Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen; parallelstructuur langs de A32. Dit project zit in de voorbereidingsfase.

Vooruitblik 2019:

Realisatie bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Heerenveen.

Ad 4 Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Groningen Centrale Zone

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

De projecten die hier onder vielen zijn in 2014 gebundeld onder de titel Groningen Spoorzone. Op 17 maart 2015 hebben Provinciale Staten van Groningen het realisatiebesluit genomen voor het project Groningen Spoorzone.

Het opstel terrein voor treinen aan de zuidzijde van het Hoofdstation Groningen wordt verplaatst naar de locatie "De Vork" in de gemeente Haren. In 2017 is een start gemaakt met de werkzaamheden op het nieuwe opstel terrein De Vork. Deze zijn in 2018 voortgezet en de planning is dat deze in 2020 zullen worden afgerond. Het grondwerk wordt uitgevoerd en tevens wordt een nieuwe overweg naar het opstel terrein aangelegd. Naast dit contract bestaat Groningen Spoorzone uit nog twee grote contracten. Het ene grote contract omvat de werkzaamheden aan het spoor en de aanbesteding daarvoor is in 2018 afgerond.

Naast het spoorcontract is ook een start gemaakt met de aanbesteding van het andere werk, het stationscontract. De gunning hiervan wordt pas in 2019 verwacht.

Hiernaast is reeds een start gemaakt met de sloop van het Post NL gebouw aan de zuidzijde van het station. Meer informatie is te vinden op de website: <http://www.groningenbereikbaar.nl/spoorzone>.

Vooruitblik 2019:

Voortzetting werkzaamheden op het nieuwe opstel terrein De Vork. Start met de werkzaamheden van het spoorcontract. Afronden van het de aanbesteding van contract Hoofdstation (onder andere reizigerstunnel, fietstunnel, fietsenstalling, bustunnel en perrons & kappen). De verwachting is dat alle werkzaamheden van het project Spoorzone in 2023 zijn afgerond en dat het per december 2022 mogelijk is de doorkoppeling van de regionale treindiensten mogelijk te maken en daarmee de treindiensten uit Programma Noord Nederland te laten rijden.

Ad 5 Bereikbaarheid Lauwersmeergebied

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

N361

Voor de deelprojecten herinrichting van de dorpen Adorp en Sauwerd, het uitvoeren van verbeteringsmaatregelen tussen Groningen en Winsum (buiten de bebouwde kommen) en de aanleg van een Fietsroute Plus tussen Groningen en

Winsum zijn diverse planologische procedures opgestart en is de grondaankoop in gang gezet. Op dit moment zijn vergaande gesprekken gaande over grondmobiliteit i.c.m. spoorwegveiligheid projecten. De PIP voor de Fietsroute Plus is vastgesteld, wel is er een beroep bij de RvS ingediend. De verwachting is dat in 2019 kan worden begonnen met de herinrichting Adorp. De anderen projecten volgen in de jaren erna.

Voor het deelproject herinrichting kom Winsum is de planvorming afgerond, dat op instemming van de bevolking kon rekenen. Naar verwachting nemen Provinciale Staten december 2018 hierover een besluit.

De aanbesteding voor de aanleg van de rotondes Leens en Wehe den Hoorn is opgestart, eind dit jaar is de aannemer bekend. De laatste grondaankoop voor de rotonde bij Wehe den Hoorn verloopt moeizaam. Wat mogelijke kan leiden tot een onteigening en vertraging van de aanleg van deze rotonde.

Bedum

Voor het deelproject Oostelijke Ontsluitingsweg Bedum hebben Provinciale Staten een realisatiebesluit genomen in 2017. De procedure voor de wijziging van het bestemmingsplan is doorlopen, waarbij deze zonder bezwaar is vastgesteld. Er is gestart met de minnelijke grondverwerving. Met ProRail wordt samengewerkt om tot een overeenkomst/contract te komen voor de uitvoering van de spooronderdoorgang.

Vooruitblik 2019:

Voor de Oostelijke Ontsluitingsweg Bedum wordt gestart met de reconstructie van de St. Annerweg (N993) en het zuidelijke deel van de Ontsluitingsweg. Er wordt voortgegaan met grondverwerving en de contractvorming/aanbesteding spooronderdoorgang. Het is de bedoeling dat de herinrichting van Adorp (2019) en Sauwerd (2020) in uitvoering komen. Daarbij worden de verbeteringsmaatregelen buiten de bebouwde kom tussen Groningen en Winsum meegenomen. Daarnaast zal het beroep voor de PIP voor de Fietsroute Plus Groningen - Winsum worden behandeld bij de RvS. Er wordt daarnaast begonnen met de voorbereiding en onderzoeken voor de herinrichting Winsum. Ook wordt gestart met de aanleg van de rotonde Leens en onder voorbehoud Wehe den Hoorn.

Ad 6 Bereikbaarheid Veenkoloniën

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

Het Ministerie van IenW, ProRail en de provincie Groningen hebben afgesproken dat het baanvak gereactiveerd dient te worden als onderdeel van de Hoofdspoorweginfrastructuur (HSWI), met als voornaamste reden dat het uit veiligheidsoogpunt belangrijk is dat het baanvak hier een integraal onderdeel van gaat uitmaken. De provincie heeft een inventarisatie gemaakt van de juridische vormgeving van de reactivering, rekening houdend met de bijbehorende wettelijke vereisten aan het spoor, materieel en personeel. Hierover, alsmede over de bijbehorende financiële aspecten, vindt nauwe afstemming plaats met ProRail en Ministerie van IenW. Voorts is de provincie in gesprek met de STAR over de taakverdeling en mogelijke dienstuitvoering in de nieuwe situatie en de overdracht van het eigendom van het spoor die nodig is om het spoor te kunnen reactiveren voor regulier treinvervoer.

Vooruitblik 2019:

Streven is erop gericht om begin 2019 met direct betrokken partijen overeenstemming te krijgen over de wijze waarop en de voorwaarden waaronder reactivering van de spoorlijn Veendam-Stadskanaal geëffectueerd kan worden. Op basis hiervan kan de planuitwerkingsfase verder worden doorlopen.

Ad 7 A6/A7 Knooppunt Joure

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

In 2017 is het knooppunt deels al in gebruik genomen. In 2018 is het volledige wegenwerk afgerond en is de nieuwe verkeersstructuur in gebruik. De afwerking is nog gaande.

Vooruitblik 2019:

De afronding en afwikkeling loopt door tot begin 2019.

Ad 8 N31 Traverse Harlingen

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

De nieuwe, verdiepte en verbrede N31 is eind 2017 in gebruik genomen. Het werk aan de gemeentelijke wegen en de groene inrichting van het gebied rondom de Traverse zijn in 2018 afgerond. Het formeel afwikkelen van het contract voor de N31 vindt in het najaar van 2018 plaats. Dit is iets later dan eerder gepland. In het najaar herstelt de aannemer een aantal gebreken, dat is de reden dat de décharge van het project vertraagd is.

Vooruitblik 2019:

Niet van toepassing.

Ad 9 Gebiedsontwikkeling Noordoost-Fryslân/Centrale As

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

De Centrale As is in 2016 opengesteld. De geconstateerde gebreken die direct invloed hebben op het verkeer zijn opgelost. Verwachting is dat in het najaar 2018 de zaken ook administratief kunnen worden afgerond.

Sinds de ingebruikname van De Centrale As in oktober 2016 worden zowel op deze nieuwe weg als op het onderliggende wegennet de verkeersintensiteiten bijgehouden. Het beeld is dat op de Centrale As de toename van het verkeer overeenkomt met de prognoses die zijn gedaan. Op twee wegen van het onderliggende wegennet is er enigszins sprake van een toename van het verkeer. Ook dit was verwacht. Het verkeer door de dorpskernen is fors afgenomen.

Vooruitblik 2019:

De gebiedsontwikkeling naast het tracé loopt nog enkele jaren door en valt buiten het bestek van het onderhavige (RSP) infraproject.

Ad 10 IGO Coevorden Stationsomgeving en Coevorden-Zuid

Bereikte resultaten/terugblik 2018:

Het project Coevorden-Zuid is ook financieel afgerond. Op 19 oktober is de feestelijk starthandeling van de bouw van de voetgangerstunnel onder het spoor in de Stationsomgeving. De herinrichting van het emplacement en de realisatie van P+R aan de westzijde van het station is afgerond.

Vooruitblik 2019:

In de periode t/m september 2019 wordt het emplacement heringericht en de (ruwbouw van de) tunnel gerealiseerd. Aansluitend vindt de afbouw van de tunnel, de realisatie van de nieuwe P+R en fietsenstalling plaats. De realisatie van het nieuwe busstation en de inrichting van het stationsplein zal grotendeels in de eerste helft van 2020 plaatsvinden.

Ad 11 N381 Drachten-Drentse Grens

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

De nieuwe weg is sinds 2016 in gebruik genomen. Het project kent een uitbreiding in de vorm van een verdubbeling tussen Donkerbroek en Oosterwolde. Dit deel is in 2018 gegund. De aannemer is gestart met de voorbereiding van de uitvoering.

Vooruitblik 2019:

Realisatie van de verdubbeling Donkerbroek – Oosterwolde.

Ad 12 Openbaar vervoer in de stad Groningen

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

De maatregelen voor het openbaar vervoer zijn te onderscheiden in maatregelen die noodzakelijk zijn om de dienstregeling 2014 te kunnen rijden (1^e tranche), maatregelen die noodzakelijk zijn om de snelheid en betrouwbaarheid van de dienstregeling te vergroten (2^e tranche) en maatregelen die noodzakelijk zijn om het HOV goed te laten functioneren tijdens de aanleg van de Zuidelijke Ringweg en het openbaar vervoer efficiënter te maken (3^e tranche). De eerste twee tranches zijn uitgevoerd. De uitvoering tranche 3 is gaande. Enkele onderdelen uit tranche 3, waaronder het busstation, zijn toegevoegd aan het project Groningen Spoorzone (zie Ad 4). Deze onderdelen volgen ook de planning van dit project en zijn naar verwachting uiterlijk 2023 afgerond.

Vooruitblik 2019:

Afronding van de maatregelen uit de derde tranche die niet meegenomen worden in het project Groningen Spoorzone.

Ad 13 Verbetering busverbinding corridor West

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

In 2016 is de onderdoorgang in de Eemsgolaan afgerond, zodat bus-, auto- en fietsverkeer zijn gescheiden. In 2018 is ook het nabijgelegen rotondecomplex aangepakt en zijn de werkzaamheden in Hoogkerk afgerond. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de verbetering van de doorstroming van en rondom de P+R Hoogkerk. Voor HOV Leek is tussen de gemeente en provincie een gezamenlijke projectorganisatie opgezet. Inmiddels zijn 9 van de 19 maatregelen van HOV Leek en het project fietsparkeren Marum gerealiseerd.

Vooruitblik 2019:

In 2019 wordt de uitvoering van de dan nog resterende maatregelen van HOV Leek voorzien, waaronder de aanleg van een nieuwe busafrit en P+R bij Leek.

Ad 14 Maatregelen kwaliteitsverbetering spoorverbinding Groningen-Bremen (Wunderline)

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

Uit de diverse onderzoeken van ProRail en DB Netz zijn drie voorkeursalternatieven naar voren gekomen waarbij in 3 bouwstappen een kortere reistijd per trein tussen trein Groningen-Bremen gerealiseerd kan worden. Voor de bouwstap 1 en 2 wordt aan Provinciale Staten eind 2018 een realisatiebesluit gevraagd. Hiermee is dan de planuitwerkingsfase afgesloten. De beslisinformatie wordt begin 2019 opgeleverd waarbij onder andere de maatschappelijke kosten-batenanalyse en de exploitatiekosten in kaart zijn gebracht. Daarnaast is samen met onze Duitse partners veel onderzoek gedaan om de mogelijkheden van de ketenmobiliteit op de stations langs de spoorlijn te versterken. Tenslotte is er veel inzet gepleegd op het verkrijgen van commitment van onze Duitse en Europese partners voor medefinanciering van zowel de investerings- als exploitatiekosten van de voorkeursvariant.

Provincie Groningen heeft verder zitting in de werkgroep herstel Friesenbrücke, waarin de voortgang m.b.t. de nieuwbouw van de brug wordt gemonitord. De brug zal volgens planning in het najaar van 2024 weer in gebruik worden genomen.

Vooruitblik 2019:

In het eerste kwartaal van 2019 wordt met Land Nedersaksen en Hanse Stadt Bremen een overeenkomst getekend voor de realisatie van bouwstap 1 en 2. Voorafgaand aan dit besluit wordt Provinciale Staten eind 2018 goedkeuring gevraagd. Op basis van de aanwezige beslisinformatie zal het Rijk besluiten over het definitief maken van haar voorlopige toezegging van € 17 miljoen. Na besluitvorming wordt door DBNetz en ProRail de voorbereiding van de realisatiefase gestart.

Ad 15 N33 Zuidbroek-Appingedam

Bereikte resultaten / terugblik 2018:

Het jaar 2018 heeft vooral in het teken gestaan van nader onderzoek. Het voorlopige advies van de commissie MER vroeg om een effectenanalyse van twee nieuwe alternatieven (2x1 en 2+1 rijbanen) en meer toelichting over de nut en noodzaak. Deze tijd is gebruikt om samen met direct betrokkenen te kijken naar mogelijk oplossingsrichtingen voor een verbeterde aansluiting bij Appingedam Zuid. Dit alles heeft geresulteerd in de keuze van het Rijk en Gedeputeerde Staten van Groningen voor het tracé (2x2) dat door de omgeving is ingebracht. Provinciale Staten van Groningen zullen zich eind 2018 uitspreken over deze keuze.

Vooruitblik 2019:

Medio 2019 zal de OTB fase worden afgerond en deze zal vervolgens ter inzage worden gelegd.